

Over de toekomst en het verleden van het Nederlands

DE JONGEN
Als ik nou tegen jou zeg: geef me een duw. Doe
je dat dan?

HET MEISJE
Ja hoor, best.

Ze geeft hem een duw en met een ijzelijke kreet stort
hij naar beneden.

DE JONGEN
Aahhh!

Het meisje kijkt hem na, haalt dan haar schouders op
en richt zich op het publiek.

HET MEISJE
Mannen. Begrijp jij ze, begrijp ik ze.

*Loopt het Nederlands op zijn laatste benen? Dat zou
best weleens kunnen. Misschien dat over honderd
jaar de hele wereld alleen nog maar Engels en Chinees
sprekt en dat al die andere talen langzaam verdwijnen
met de oude mensen die doodgaan.*

*Hoewel, Fransen die overgaan op het Engels? Daar
hebben we minstens duizend jaar voor nodig. En
misschien gaan we over honderd jaar wel helemaal
niet meer dood. Dat zou ook nog kunnen.*

*Wij Nederlanders hebben altijd goed Engels gesproken
en we zijn al lekker bezig onze eigen taal te vergeten.*

Dat is gewoon wel even een heavy issue,
waar je me behoorlijk mee gaat down
putten, bro. Je bent fucking late met dat
outsourcen en nou zitten we in de shit.

*Heel normale Nederlandse zinnen tegenwoordig. We
gebruiken graag Engelse woorden. Ze klinken 'stoer'
en cool en het is de taal van het internet, de games, de
films en de tv-series. Het Nederlands zal een streektaal*

worden, die je met je ouders spreekt, zoals de Friezen, de Tukkers en de Limburgers dat nu al doen.

Er is ook nog een andere verandering die mij opvalt. Wij Nederlanders schrijven samengestelde woorden aan elkaar: fietsbel, dakkapel, loopjongen. In het Engelse staan deze woorden meestal los: bike bell, dormer window, delivery boy. Daarom zie ik dat wij de woorden ook steeds meer los van elkaar gaan schrijven. Zelfs mijn spellingscheck in Word doet dat. Als ik de woorden keuring aan elkaar schrijf, stelt hij voor ze van elkaar los te maken.

Volgens mij is de grote schuldige hieraan het Rijksmuseum in Amsterdam, dat alweer een flink aantal jaren

geleden openens **Rijks Museum** met koeienletters op de gevel heeft gezet. Los van elkaar geschreven dus. En ja, als een van de belangrijkste culturele instellingen van ons land zo iets chics doet, dan doen wij het ook maar. Mooi is het niet, vind ik. pol lepel, brood zakje, grappen maker.

Ik moet daarbij aantekenen dat het toch los schrijven van samengestelde woorden ook wel wat problemen in de Nederlandse taal kan oplossen. Het beroemde voorbeeld is het volgende woord: bommelding. Wat staat daar? Een bommel-ding? Lets waar je mee kunt bommelen? O nee, het is een bom-melding. Er ligt ergens een bom. Nogal een verschil. Hoewel, niemand weet wat bommelen is, misschien is dat ook wel iets heel ergs. Zouden we het woord los schrijven, dan is het probleem opgelost: bom melding. Komt niet vaak voor, zoiets, denk je misschien.

Kijk eens naar de volgende woorden: beamen (je kunt een film op de muur beamen) en be-amen (bevestigen), Carnavals-hit of carnaval-shit zou kunnen: een salade waarvan de ingrediënten allemaal uit een kas komen), massa-gebed of massage-bed, pils-likker (een grappig woord voor iemand die heel lang over zijn biertje doet) of pil-slikker, verf-rommel of verfrommel (een papiertje verfrommelen) en reserve-ringen of reservéringen. Maar het kan ook nog gekker; dan betekent het als je het fout leest helemaal niets meer: draaike-praam of draai-kiep-raam, galage-waad of gala-gewaad, insect-engel of insecten-gel en slap-lukkers of sla-plukkers.

Is het erg dat we half Engels praten en de woorden los schrijven? Ach nee, dat nou ook weer niet. Taal is om met elkaar mee te communiceren en het maakt in feite niet uit of je dat in het Engels of in het Nederlands doet, of in iets wat half-Engels en half-Nederland is. Of je nou Ik hou van je zegt, I love you of Ik luv best wel een beetje van joe, weet je. Wat maakt het uit?

Als over honderd jaar het Nederlands verdwijnen is, heeft de taal ongeveer 2000 jaar bestaan als je telt vanaf het eerste woord en 1000 jaar als je telt vanaf de eerstezin. Voor zover we weten is 'wad' dat eerste Nederlandse woord, opgetekend door de Romeinse schrijver Tacitus in het jaar 107 na Christus. Daarmee werd een doorwaadbare plaats aangeduid,

dus een plaats waar het water zo ondiep was dat je naar de overkant kon lopen. De plaats Wadenoijen in Gelderland is ernaar genoemd.

Grappig is trouwens dat in alle talen een belangrijk woord is geweest. In Turkije heb je de rivier de Bosporus, die genoemd is naar de plek waar de koeien konden oversteken. Bos betekent namelijk koe in het Latijn en porus is een doorgang. In het Grieks betekent poros een opening en zo zijn wij aan het woord poriën gekomen, wat heel kleine openingen in onze huid zijn.

En wij hebben ook onze eigen Bosporus in Nederland: Coevorden. Het woord voorde is onze versie van porus en betekent hetzelfde. Er is zelfs een Nederlandse plaats die Vorden heet, ook weer in Gelderland. En in Engeland hebben ze Oxford. Ox-ford. Allmaal doorvaardbare plekken voor koeien.

Het begrip komt later nog eens terug. In het jaar 300 wordt gesproken over het Nederlandse woord trecht, van trajectum in het Latijn, wat ook weer een doorvaardbare plaats is. Ja, er werd wat doorgewaaid toen. En wij kennen natuurlijk Utrecht en Maastricht. Maastricht is gebouwd op een plek waar je de rivier de Maas kon oversteken zonder te verzuipen. Leuk dingetjes allemaal, vind ik.

Dat gaat alleen maar over woorden. Een van de oudste Nederlandse' teksten is uit 1100, die nog half Latijn is:

Hebban olla vogala nestas hagunnan
hinase hic enda thu
uuat unbidan uue nu

Vertaling:

Alle vogels zijn met hun nesten begonnen
Behalve jij en ik
Waar wachten we nog op

Volgens mij is deze eerste Nederlandse zin een oneerbaar voorstel, zoals dat netjes heet. De schrijver wil gewoon met dat meisje naar bed en doet alsof dat heel normaal is, omdat vogels het ook doen. Goed argument, denk ik. Probeer het ook maar eens, heren.

Tot zover over de toekomst en het verleden van de Nederlandse taal.

Even tussendoor

Ik vind taal leuk. Dat is wel duidelijk, denk ik. Taal is echt mijn ding, zeg maar. En onlangs is mij iets overkomen waar ik wel een week lang een goed humeur van heb gehad. Ik wilde mijn Spaans wat bijspijkeren omdat ik vaak in Spanje kom en omdat ik het zo'n mooie mannelijke en toch poëtische taal vind. Dus zocht ik een geschikte leraar. Nou bleek bij mij in de flat een leraar Frans te wonen die ook wel Spaanse les gaf. Dat leek me prima. Het ging me alleen maar om de basis, om een opfrisbeurtje. Ik bel aan bij die man en ik maak kennis. Bleek het van oorsprong een Duitser te zijn, die hier al heel lang woont en werkt. Ik kon mijn geluk niet op. Geweldig.

Want.

Ja ja.

Ik krijg nu Spaans van een Duitse leraar Frans. Daar heb ik nou enorme lol in.

Ja sorry.